

יום הסגד תשפ"ג

1. **נחמיה ט:**
 וּבָיִים עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הָזֶה נֶאֱסַפּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֹום וּבְשִׁקִּים וְאָדְמָה עֲלֵיהֶם. ב' וַיִּבְדְּלוּ זָרַע יִשְׂרָאֵל מִפֶּלַל בְּנֵי נֶכֶד וַיַּעֲמְדוּ וַיִּתְנוּדוּ עַל חַטֹּאתֵיהֶם וְעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵיהֶם. ג' וַיִּקְוֹמוּ עַל עֲמֻדָם וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה אֲלֵהֶם רְבַעִית הַיּוֹם וּרְבַעִית מִתְנוּדִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם:
2. **ויקרא כג, טו-טז:**
 וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפֵחַ שִׁבְעַת שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: עַד מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחַח חֹדֶשׁ לַיהוָה:
3. **שיר השירים רבה פרשה ז, ב:**
 אמר רבי יהושע בן לוי: ראויה הייתה העצרת של חג שתהא רחוקה חמישים יום כנגד העצרת של פסח, אלא עצרת של חג ע"י שהן יוצאים מן הקיץ לחורף לית ביומיהו דיזילון וייתון. משל למה הדבר דומה? למלך שהיו לו בנות הרבה מהן נשואות במקום קרוב ומהן נשואות למקום רחוק. יום אחד באו כולם לשאול שלום המלך אביהם. אמר המלך: אלו שנשואות במקום קרוב, אית בעונתה למיזל ולמיתי. ואלין שנשואות במקום רחוק, לית בעונתה ליזיל ולמיתי, אלא עד דאינון כלהון אצלי הכא, נעבד כלן חד יום טב, ונחדי עמן. כך עצרת של פסח עד דאינון נפקין מהחורף לקיץ. אמר הקב"ה: אית ביומא למיזל ולמיתי, אבל עצרת של חג על ידי שהן יוצאין מהקיץ לחורף ואבק דרכים קשה וידות דרכים קשות, לפיכך אינה רחוקה חמישים יום. אמר הקדוש ברוך הוא: לית ביומא למיזל ולמיתי, אלא עד דאינון הכא נעבד כלן חד יום טב ונחדי. לכך משה מזהיר לישראל ואומר להם: (במדבר כ"ט) ביום השמיני עצרת תהיה לכם, הוי אומר: מה יפו פעמיך בנעלים:
4. **מהר"ל, תפארת ישראל כה:**
 אמנם ממצות הספירה נראה שלא היה אפשר להינתן התורה עד אותו היום, וזה שכאשר יצאו ממצרים היו ישראל כמו התינוק היוצא ממעי אמו שנולד בגופו, כמו שהתבאר בחבור גבורת ה' באריכות עיין שם, ואין השכל משתתף ומתחבר עם הגוף רק הוא נבדל מן הגוף, ולפיכך צריך הספירה עד חמשים, כי אז בא הוא למדרגת התורה שהיא שכל נבדל, כי התורה היא משער החמשים שהוא נבדל מן האדם, ולפיכך מספר החמשים ראוי אל המעלה הנבדלת השכלית, כי מספר זה שהוא חמשים נבדל מן המספר הקודם, וראוי לקבל אַז התורה השכלית שהוא נבדל מן הגוף, ודבר זה ברור אין ספק למי שמבין דברים אלו. ולפיכך צריך לספור עד החמשים ואין החמשים בכלל הספירה, כי אם היה גם כן בכלל הספירה היה משותף עם התשע והארבעים, ודבר זה אינו כי לא היה בכלל תשע וארבעים רק הוא נבדל לעצמו כמו השכל שהוא נבדל.
5. **מלכים א פרק יב:**
 כו וַיֹּאמֶר יִרְבֵּעַם בְּלִבּוֹ עֲתָה תָשׁוּב הַמַּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד. כז אִם-יַעֲלֶה הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת זִבְחִים בְּבֵית-יְהוָה בִּירוּשָׁלַם וְשָׁב יָב הָעָם הַזֶּה אֶל-אֲדֹנָיָם אֶל-רַחֲבֵעַם מֶלֶךְ יְהוּדָה וְהִרְגִנִּי וְשָׁבוּ אֶל-רַחֲבֵעַם מֶלֶךְ-יְהוּדָה. כח וַיִּוָּעֵץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב-לָכֶם מַעֲלוֹת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה אֲלֵהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹדָה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. כט וַיִּשָּׂם אֶת-הָאֶחָד בְּבֵית-אֵל וְאֶת-הָאֶחָד נִתָּן בְּדָן. ל וַיְהִי הַדָּבָר הַזֶּה לְחִטָּאת וַיִּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד-דָּן. לא וַיַּעַשׂ אֶת-בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כְּהִנָּם מִקְצוֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא-הָיוּ מִבְּנֵי לֵוִי. לב וַיַּעַשׂ יִרְבֵּעַם חָג בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בְּחַמְשָׁה-עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ כְּחָג אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל-הַמִּזְבֵּחַ כֹּן עָשָׂה בְּבֵית-אֵל לְזָבַח לְעֲגָלִים אֲשֶׁר-עָשָׂה וְהָעֲמִיד בְּבֵית אֵל אֶת-כְּהִנֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה. לג וַיַּעַל עַל-הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר-עָשָׂה בְּבֵית-אֵל בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בְּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר-בָּדָא מַלְבָד (מַלְבָד) וַיַּעַשׂ חָג לְבָנָי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עַל-הַמִּזְבֵּחַ לְחַקְטִיר:
6. **מלבי"ם שם, פסוק לב**
 ג וַיַּעַשׂ הַשִּׁנּוּי הַשְּׁנַי שַׁעֲשֵׂה הַחָג בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ, בְּאוֹפֵן שִׁדְמָה אֵל הַחָג הַתּוֹרָיִי בְּמָה שְׁהוּא בְּיוֹם חַמְשָׁה עָשָׂר וַיִּבְדַּל מִמֶּנּוּ בְּמָה שְׁהוּא בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי, שְׁדַבֵּר כֹּהֵ יִשִּׁים פִּירוּד גְּדוּל בֵּין הַכְּתוּוֹת בְּמָה שִׁיתְדַמּוּ לָהֶם בְּמִקְצַת כְּאֵלוֹ גַּם הֵם שׁוֹמְרִים מִוְעָדֵי ה', וּמוֹבְדֵלִים בְּזִמְן

החג ובאיכות העבודה, וז"ש שמה שהיה בטי"ו לחדש היה כדי שיהיה כחג אשר ביהודה שיקראוהו חג הסוכות לנאץ ולהכעיס.

7. ילקוט שמעוני מלכים א רמז קפד:

משנעשה הבית בירח בול נעשה נעול (ג) י"ב חדש והיו הכל ממלמלים על שלמה לומר לא בנה של בת שבע הוא היאך הקב"ה משרה שכינתו לתוך מעשה ידי והקב"ה חשב לערב שמחת בית המקדש בחדש שנולד בו אברהם, בירח האיתנים זה חדש תשרי ולמה קורא אותו ירח האיתנים שנולד בו אברהם שנאמר משכיל לאיתן האזרחי. וכיון שנפתח בחדש מועדות והקריב הקרבנות וירדה האש אמר הקב"ה עכשו נשלמה המלאכה שנאמר ותשלם כל המלאכה, ועל זה נאמר עמקו מחשבותיך. וכן אתה מוצא במלאכת המשכן, א"ר חנינא בכ"ה בכסליו נגמר מלאכת המשכן ועשה מקופל עד אחד בניסן, כמו שכתוב ביום הראשון באחד לחדש תקים את משכן, והיו ישראל ממלמלין על משה לומר למה לא הוקם מיד שמא דופי אירע בו והקב"ה חשב לערב שמחת המשכן בחדש שנולד בו יצחק דכתיב לושי ועשי עוגות ואמרו לו שוב אשרוב אליך, ומעתה הפסיד כסלו שנגמרה בו המלאכה אמר הקב"ה עלי לשלם, מה שלם לו הקב"ה חנוכת חשמונאי, וכן מרחשון עתיד הקב"ה לשלם לו:

8. בני יששכר - מאמרי החודש, מרחשון מאמר א:

וכתבנו על פי הקדמה ידועה במדרש: המשכן שעשה משה, הנה נשלם בכסלו, וצוה השם יתברך להמתין בחינוכו עד ניסן, ירח שנולד בו יצחק, והיה כסלו מתבייש, ושילם השם יתברך שכרו בחינוך בית שני בזמן החשמונאים, והוא לדורות ימי חנוכה (והוא היה עיקר חינוך בית שני, כי מה שחנכוהו בימי אנשי כנסת הגדולה, עדיין היו עבדים למלכי פרס, כמו שאמרו שם: "כי עבדים אנחנו ובעבודתנו" וכו' (עזרא ט, ט), כן נראה לי). והנה בית ראשון שבנה שלמה נשלם בחדש הזה מרחשון, כמבואר בכתוב "ירח בול" (ופירשו חז"ל שהוא מרחשון, ויבאר להלן אי"ה ענין שם בול). והנה על פי רוח הקדש לא חינוכו שלמה עד ירח האיתנים תשרי, והיה מרחשון מתבייש, והבטיח השם יתברך לשלם שכרו לעתיד במהרה בימינו בבניין השלישי, עד כאן תוכן דברי המדרש, הובא בילקוט מלכים עיין שם. אם כן, נראה מבואר מזה, דחינוך בית השלישי במהרה בימינו יהיה במרחשון. אם כן, חינוך כל השלשה בתים הם באלו הג' חדשים: תשרי (בית ראשון), מרחשון (בניין עתיד), כסלו (בית שני בימי החשמונאים, שזה עיקר חינוכו כמש"ל):

והנה אלו הג' חדשים על פי סדר הדגלים אל השבטים, הלא הם מתייחסים תשרי לאפרים, מרחשון למנשה, כסלו לבנימין. והנה תמצא לפי זה חינוך כל הג' בתים המה בחדשים המתייחסים לבניה של רחל, כי היא נקראת עקרת הבית, הבן. ("תמ"ך אשורי במעגלותיך בל נמוטו פעמי" (תהלים יז ה), תמ"ך ראשי תיבות תשרי מרחשון כסלו: כשיושלמו חינוך הבתים של אלו הג' חדשים, אז לא ימוטו פעמי):

יצא לנו מכל זה, חינוך הבית המקווה במהרה בימינו יהיה בחודש הזה, מרחשון. וטעמא רבה אית ביה, על פי אשר שמעתי מפי כבוד אדומ"ו הרב הקדוש מה"ר מנחם מנדל זצוק"ל, אשר עינינו רואים, כל הגזירות המתחדשות על שונאי ישראל מן המלכויות, וכן נתינת המסים וארנוניות, התחלתן תמיד מן מרחשון, ואמר הטעם, שבחודש הזה היתה המרידה במלכות בית דוד וימליכו את ירבעם (מלכים ב יז כא) ["ועש ירבעם את החג החדש השמיני החדש אשר בדא מלב"ו" (מלכים א יב לג), בול, נראה לי, כאשר יתבאר אי"ה]. על כן גזירת המלכויות במרחשון, עד כאן דברי קדשו:

והנה לפי זה תתבונן, להיות שחטאו ישראל ואמרו אז בחדש זה: "ראה ביתך דוד" (מלכים א יב, טז), על כן בעת התיקון במהרה בימינו הנה ימלוך מלך בית דוד משיח צדקנו ויתחנך הבית במרחשון, ויתוקן העולם במלכות. והנה לפי זה, סדר החינוך של הבתים היה, בתחילה בית ראשון בתשרי המיוחס לאפרים, ובית השני בכסלו, חודש המיוחס לבנימין, ובית המקווה במהרה בימינו נזכה לראותו יהיה חינוכו במרחשון, חודש המיוחס למנשה: